

INFORMACJA O DZIAŁANIACH ASYSTENTÓW RODZINY MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W KĘDZIERZYNIE-KOŹLU W ROKU 2024

1. Wprowadzenie

Rodzina jest podstawowym, naturalnym i pierwotnym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie zrealizować podstawowych zadań, relacje rodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dezorganizacja rodziny przyczynia się do niedostosowania społecznego dziecka.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań, mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Wsparcie asystenta rodziny kierowane do rodzin niewydolnych wychowawczo i przeżywających problemy w prawidłowym funkcjonowaniu, ma na celu podniesienie kompetencji wychowawczych i społecznych rodziców małoletnich dzieci.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu od kwietnia 2012 r. zatrudnia asystentów rodziny, realizując zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2025, poz. 49) oraz ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2023, poz. 1923).

2. Rola i zadania asystenta rodziny

Asystent rodziny to osoba, która przez pewien czas wspiera rodzinę w kryzysie, aby w przyszłości rodzina samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Celem działań jest praca z rodziną i wspieranie w rozwiązywaniu problemów nie tylko wychowawczych, lecz także w sprawach codziennych. Z pomocą asystenta członkowie rodziny na nowo budują relacje rodzinne, uczą się jak niwelować destruktywne zachowania członków rodziny, są bardziej świadomi własnych emocji i lepiej radzą sobie ze stresem, uczą się budować prawidłowe relacje w środowisku, w którym żyją.

Asystent rodziny pracuje z rodziną w oparciu o wspólnie opracowany plan pracy, nakierowany na osiągnięcie założonych celów. Współpraca z rodziną jest długofalowa,

w zależności od potrzeb rodziny trwa średnio 2-3 lata. W przypadku braku współpracy rodziny lub zrealizowaniu celów, możliwe jest podjęcie decyzji o zakończeniu współpracy z asystentem. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekraczać 15, zgodnie z zapisem ustawy. Po zakończeniu współpracy rodzina objęta jest trzymiesięcznym monitoringiem.

Zadaniem asystenta jest m.in. praca nad podniesieniem poziomu poczucia wpływu członków rodziny na własne życie. Szczególnie ważne jest wsparcie asystenta w rodzinach, w których rodzice borykają się z depresją lub uzależnieniem, co powoduje skoncentrowanie się głównie na sobie i brak uważności na potrzeby dzieci. Indywidualna pomoc służy rozwojowi kompetencji, osiąganiu wyznaczonych celów, wzbudzaniu wiary we własne możliwości i motywowaniu do podejmowania działań, do tej pory uznawanych za niemożliwe. Cechami charakterystycznymi asystentury jest indywidualizacja pracy wynikająca z małej liczby odbiorców, dostosowanie do określonych grup beneficjentów i ich realnych potrzeb, możliwość udzielania dedykowanego wsparcia. Z każdym rokiem współpracy zmieniają się potrzeby rodzin; im bardziej wzrasta samoocena i sprawczość klientów, tym cele stają się bardziej realne do osiągnięcia. Asystenci uczą rodziców, jak sprawować opiekę nad dziećmi, przekazują informacje na temat prawidłowych postaw rodzicielskich, sposobów komunikowania się, metod wychowawczych, uświadamiają rodziców o ich roli wobec dzieci, wskazują korzyści z tworzenia pozytywnych wzorców, edukują w zakresie sposobów spędzania czasu wolnego, modelują zachowania rodziców względem dzieci.

Asystenci rodziny prowadzą treningi umiejętności wychowawczych oraz organizacji dnia codziennego, w tym podziału obowiązków między członkami rodziny. W kontaktach z nauczycielami, pedagogami, instytucjami, ośrodkami zdrowia, kształtują oraz trenują umiejętności społeczne rodzin, służące radzeniu sobie w różnych sytuacjach dnia codziennego. Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny.

Przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego stanowią, iż Sąd może zobowiązać rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do współpracy z asystentem rodziny. Zauważalny jest wzrost postanowień Sądu dotyczących tej formy pomocy rodzinie. Asystent rodziny współpracuje z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Efektem pracy asystenta z rodziną ma być wzmocnienie rodziny

i wzrost kompetencji rodziców. Dodatkowym, pożądanym i oczekiwanym efektem jest usamodzielnienie rodziny, a więc brak potrzeby korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

3. Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu na rzecz rodziny i dziecka w roku 2024

W roku 2024 tut. Ośrodek zatrudniał czterech asystentów rodziny na podstawie umowy o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy. Asystenci rodziny w 2024 r. objęli wsparciem 68 rodzin, w których wychowuje się 143 dzieci. Spośród rodzin objętych asystenturą, 22 z nich zostało zobowiązanych do współpracy z asystentem postanowieniem Sądu Rodzinnego. Wśród rodzin współpracujących z asystentami w 8 z nich dzieci umieszczone były w pieczy zastępczej, a praca z asystentem miała na celu umożliwienie powrotu dzieci do rodziny biologicznej, poprzez realizację planu opracowanego wspólnie przez rodzinę, asystenta rodziny oraz koordynatora pieczy zastępczej. Dzięki pozytywnym i trwałym zmianom wypracowanym przez rodziców, w roku sprawozdawczym w dwóch przypadkach nastąpił powrót dzieci do rodziny biologicznej. W 2024 r. zakończono współpracę z 21 rodzinami; w 10 przypadkach asystenturę zakończono osiągając zamierzone cele. Asystenci co trzy miesiące sprawozdają się z przebiegu współpracy z rodzinami objętymi wsparciem. Spotkania sprawozdawcze służą wyznaczaniu kierunków dalszych działań w pracy z rodziną.

Podstawowym zadaniem asystentów rodziny w 2024 r. była edukacja i pedagogizacja rodziców oraz wsparcie emocjonalne, poprzez towarzyszenie w różnych czynnościach dnia codziennego. Asystenci rodziny podejmowali również działania w kierunku wyposażenia mieszkań podopiecznych w sprzęt gospodarstwa domowego tak, aby rodziny mogły w nim prawidłowo funkcjonować. W rodzinach z problemem alkoholowym prowadzono profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie wzmacniania rodziny, pracowano nad motywowaniem osób uzależnionych do podjęcia leczenia. Podejmowano również działania w rodzinach, w których występuje problem długotrwałej i ciężkiej choroby psychicznej. Wspierano rodziny w kontynuowaniu leczenia, motywowano do systematycznego zażywania leków zgodnie z zaleceniami lekarza, udzielano wsparcia emocjonalnego osobie chorej i członkom rodziny. Udzielano pomocy w zakresie poprawy sytuacji bytowej poprzez wsparcie w załatwianiu spraw urzędowych oraz edukowano

w zakresie racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami finansowymi. Beneficjentami pomocy udzielanej przez asystentów były również rodziny borykające się z problemem migracji zarobkowej jednego z jej członków. Asystenci rodziny ściśle współpracowali z Zespołem ds. pracy socjalnej, kierując do pogłębionej pracy socjalnej rodziny, w których poza problemami opiekuńczo-wychowawczymi zdiagnozowano inne deficyty.

W 2024 roku asystenci rodziny udzielili łącznie 3 572 porady w zakresie wychowania dzieci i funkcjonowania rodziny, przeprowadzili 3 440 konsultacji z innymi podmiotami pracującymi na rzecz rodziny i dzieci, uczestniczyli również w spotkaniach grup diagnostyczno-pomocowych w ramach procedury Niebieskie Karty prowadzonej w rodzinach objętych asystenturą. W ramach podnoszenia kompetencji zawodowych i doskonalenia warsztatu pracy, asystenci rodziny uczestniczyli w szkoleniach i webinarach online oraz uczestniczyli w cyklu indywidualnych spotkań zorganizowanych w ramach superwizji.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2023, poz. 1923), asystent na wniosek rodziny koordynuje wsparcie dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, polegające przede wszystkim na występowaniu w ich imieniu do innych jednostek, realizujących działania na rzecz rodziny i dziecka. W 2024 r. w ramach ww. ustawy została objęta wsparciem jedna rodzina.

W roku sprawozdawczym asystenci rodziny wspólnie z Zespołem ds. pracy socjalnej zrealizowali projekt socjalny pn. „Mikołaj w Krainie Lodu”, w ramach którego zorganizowano wspólną zabawę dla dzieci w czasie przedświątecznym. Projekt miał na celu podniesienie umiejętności aktywnego, kreatywnego spędzania czasu oraz budowanie relacji rodziców z dziećmi poprzez zabawę. W projekcie wzięło udział łącznie 74 dzieci wraz z rodzicami.

W 2024 roku tut. Ośrodek otrzymał dofinansowanie w ramach rządowego programu wspierania rodziny „Asystent rodziny w 2024 r.” Celem programu była pomoc w realizacji zadań wykonywanych przez asystentów rodzin, w tym również zadań, o których mowa w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

4. Podsumowanie

Asystenci rodziny zatrudnieni w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu to specjaliści z zakresu pedagogiki, resocjalizacji i pracy z rodziną, posiadający niezbędną wiedzę, by w sposób indywidualny podejść do problemów każdej rodziny, pomagać w sposób dostosowany do potrzeb oraz umiejętności rodzin wymagających wsparcia. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia rodzinom chcącym zmienić swoje dotychczasowe życie wszechstronne wsparcie oraz umożliwia korzystanie z szerokiego wachlarza pomocy dostosowanej do ich potrzeb. Asystenci rodziny podnosząc systematycznie swoje kompetencje są specjalistami dostosowującymi swoje metody pracy do wyzwań stawianych przez sytuacje panujące w rodzinach i reagującymi na zagrożenia współczesnego świata.

Sporządził

Zatwierdził

PREZYDENT MIASTA

Sabina Nowosielska